

MOKESČIŲ SEZONUI ARTĖJANT: LENGVATOS LAISVAI SAMDOMIEMS PASLAUGŲ TIEKĖJAMS

Kaip žinoma, laisvai samdomi (“self-employed”) darbuotojai, konsultantai bei kiti specialistai, neturintys nuolatinio darbdavio, mokesčius valstybei privalo susiskaičiuoti bei sumokėti patys – taip pat, kaip ir visi kiti dirbantieji, iki kiekvienų metų balandžio 15 dienos (šiais metais, beje, galutinė mokesčių deklaracijų pateikimo diena dėl išpuolančių švenčių dienų buvo perkelta į balandžio 17). Jie netgi pildo tas pačias mokesčių formas (IRS-1040). Tačiau visa kita gerokai skiriasi.

Pirmiausia, vietoje tradicinės W-2 formos, nusakančios, kiek asmuo per metus uždirbo pinigų ir kiek sumokėjo mokesčių (federalinių, valstijos, Medicare ir Social Security ir kt.), dirbdamas nuolatinėje darbovietėje, laisvai samdomi paslaugų tiekėjai gauna formą IRS-1099-MISC. Tiksliau, po vieną tokią formą iš kiekvieno kliento/užsakovo, sumokėjusio jam/jai per metus daugiau nei 400 USD. Šiose formose pateikiama informacija tik apie gautas bendras pajamas (gross income). Tokiu būdu, mokesčius nuo uždirbtų sumų laisvai samdomi paslaugų tiekėjai turi susimokėti patys.

Patogiausia yra iš anksto sekti bei stengtis numatyti, kiek ir kokių mokesčių Jums reikės sumokėti – tam būtina atidžiai registruoti visas gaunamas per metus pajamas. Nustatyti priklausančių sumokėti mokesčių dydį, turint visus duomenis apie pajamas, gana nesunku, jei naudojate specialiomis kompiuterinėmis apskaitos ar mokesčių programomis (Turbo Tax ar Tax Cut). Taip pat galite kreiptis į mokesčių specialistą, kuris padės tiksliai nustatyti, kiek esate skolingi.

Kai žinosite mokesčių dydį, būtinai pasidomėkite, kokias lengvatas (“deductions”) galėtumėte gauti. Nuo federalinių mokesčių gali būti nurašomos įvairios sumos, jei atitinkate lengvatų gavėjams keliamus reikalavimus. Kaip žinoma, įvairios lengvatos yra taikomos besimokantiems, neįgaliems žmonėms, taip pat mokantiems nekilnojamo turto paskolas (mortgage), aukojantiems labdarai (ir galintiems tą pagrįsti dokumentais) ar turėjusiems didelių medicininių išlaidų. 2006 metų mokesčių apskaičiavimuose, pagal naujausias IRS nuostatas, bus galima gauti papildomą kreditą, jei tais metais tapote itin ekonomiško automobilio savininkais (Hybrid Tax Credit). Pirmenybė bus teikiama elektra varomiems hibridiniams automobiliams, jei jų parduota ne daugiau nei 60,000 per metus. Taip pat galite tikėtis IRS palankumo, jei praeitais metais išsigijote energiją taupančios įrangos savo namams (pvz., centrinį oro kondicionierių ar įvairios šilumos izoliacijos priemonių) – galbūt galėsite pasinaudoti vadinamaisiais “Residential Energy Tax Credits”(mokesčių kreditais, skirtais skatinti gyventojų sunaudojamų energijos išteklių mažinimą). Pagaliau, galėsite susigrąžinti tolimų telefono pokalbių (long-distance) pridėtinės vertės mokesčius (Telephone Tax Refund), kuriems IRS ketina paskirti iki 10 mlrd. USD.

Tai – lengvatos, prieinamos visiems mokesčių mokėtojams, atitinkantiems IRS reikalavimus. Taip pat egzistuoja atskira lengvatų grupė, kuria gali pasinaudoti nepriklausomi paslaugų tiekėjai. Tarp jų svarbiausios yra šios:

- Namų biuro lengvata (Home Office Deduction) – ja galite pasinaudoti, jei turite namuose iširengę biurą, kurį reguliariai naudojate išskirtinai darbui (turite būti pasirengę tai įrodyti). Taip pat, kad galėtumėte prašyti šios lengvatos, Jūsų verslas praėjusiais metais negali būti patyręs nuostolio.

- Įvairios verslo išlaidų lengvatos (Business Expense Deductions) yra skirtos kompensuoti išlaidas už darbui naudojamą įrangą (baldus, kompiuterius), komunikacijos paslaugas (Interneto, telefono ryšį ir pan.), taip pat – draudimo bei verslo kelionių išlaidas. Norint pasinaudoti šia lengvata, pravartu turėti visus kvitus, patvirtinančius Jūsų deklaruojamas išlaidas.
- Transporto lengvatos (Automobile Expense Deduction) leidžia Jums nurašyti nuo mokesčių darbo reikalais naudojamo automobilio nusidėvėjimą, taip pat- kuro ir automobilio eksploatavimo išlaidas, parkavimo mokesčius ir pan. Tam tikrais atvejais, taip pat įmanoma nurašyti dalį palūkanų, mokamų paėmus automobiliui paskolą.
- Sveikatos draudimo lengvatos (Health Insurance Deduction) įgalina laisvai samdomus paslaugų tiekėjus nurašyti nuo federalinių mokesčių dalį ar visą jų medicininio draudimo išlaidų (jei už jį moka patys) sumą. Tokiu pat būdu gali būti įmanoma nurašyti ir dalį šeimos narių medicininio draudimo išlaidų.
- Kadangi laisvai samdomi paslaugų tiekėjai yra patys atsakingi ir už savo Medicare bei Social Security mokesčių įmokas, pagal įstatymus, jie gali sumažinti savo metines pajamas, atimdami iš jų lygiai pusę per metus šiems mokesčiams įmokėtos sumos.

Šis straipsnis yra parengtas pagal Internal Revenue Service, www.monster.com bei Taxes.About.com Interneto portalų informaciją ir yra grynai informacinio pobūdžio. Dėl konkrečių mokesčių situacijų ir Jūsų atveju taikytinų sprendimų geriausia būtų pasitarti su mokesčių specialistu.

Parengė Vaida Maleckaitė.